

Speech Marga de Jager, directeur Verenging en Marketing van de Koninklijke Nederlandse Toeristenbond ANWB, t.g.v. de TOP-conferentie op 6 nov. 2014

Dames en heren, goedemiddag!

Fijn dat u allemaal naar deze werkconferentie TOPs en routenetwerken bent gekomen. We hebben vandaag zo'n 100 deelnemers uit het hele land, vanuit allerlei disciplines. Overheid, bedrijfsleven, natuurorganisaties – ze zijn hier allemaal vertegenwoordigd!

Daar ben ik heel blij mee! Het is goed om te zien dat zovelen zich hierbij betrokken voelen. En in onderling overleg bereik je het meest! Dus ik denk dat we vandaag mooie stappen kunnen zetten met elkaar. Dat is ook belangrijk, want er is een boel te doen!

Wandelen en fietsen is iets wat heel veel mensen heel graag doen. Ook van de leden van de ANWB is het dé favoriete vrijetijdsbesteding. We hebben in ons land meer dan 6,5 miljoen regelmatige wandelaars, en die maken jaarlijks meer dan 700 miljoen wandelingen! Het aantal fietsers ligt op ruim 8 miljoen. En die maken per jaar bijna 200 miljoen recreatieve dagtochten.

Wandelen en fietsen heeft dus een geweldige omvang! Daarbovenop is er ook een groeiend aantal *buitenlandse* toeristen dat hier komt wandelen en fietsen. Maar de reikwijdte van al die routes en paden is nog veel groter! Denk aan gezondheid, aan leefbaarheid. Aan de aantrekkelijkheid van Nederland als vestigingsland. En aan het commerciële belang! Die wandelaars en fietsers geven met z'n allen namelijk heel wat uit als ze op pad zijn. Wandelaars besteden per jaar €1,8 miljard euro op een wandelroutenetwerk, en recreatieve fietsers geven onderweg zo'n €450 miljoen per jaar uit. Plus nog eens €800 miljoen (per jaar) aan de aankoop van nieuwe fietsen.

Dat hangt dus allemaal om die routes heen.

Bij de ANWB zijn we al vanaf onze oprichting met wandelen en fietsen bezig. En ook met het ontwikkelen van routes, trouwens. Eind negentiende eeuw ontdekte Nederland de fiets. Maar lekker daarmee op pad gaan was er in het begin niet bij. Er waren nauwelijks verharde wegen. Laat staan *fietspaden*. Bovendien werden die eerste fietsers met argusogen bekeken. En niet zelden in hun hobby gesaboteerd.

Die fietsers hebben zich toen verenigd, en in 1883 de ANWB opgericht. Eén van de eerste dingen die we deden, was zélf een motorwals kopen en fietspaden aanleggen. Zo zijn we ooit begonnen, en nog steeds zijn we dagelijks bezig met recreatief fietsen, maar nu meer als beïnvloeder en informatieverstrekker.

Maar daarmee is het voor ons niet minder belangrijk geworden! Onze leden kunnen nog steeds bij ons terecht voor de mooiste routes. Onze fietsgidsjes zijn al jaren een bestseller! Maar we besteden ook veel aandacht aan onze wandel- en fietsportals. Google verwerkt maandelijks 500.000 zoekopdrachten van mensen die een leuke fietsroute zoeken. En daarvan komen er 300.000 bij ons terecht. Daarom willen wij onze leden ook via onze portals bedienen in hun zoektocht naar mooie routes. Wandel- en fietsroutes vormen bij ons de hoofdmoot. En we hebben rondgaande routes jarenlang bewegwijzerd met de bekende zeshoekige bordjes.

Juist omdat we bij de ANWB al zo lang betrokken zijn bij de Nederlandse wandel- en fietsroutes, weten we ook dat er werk aan de winkel is. We hebben in ons land in totaal zo'n 16.000 kilometer aan wandelroutes en 32.000 kilometer aan fietsroutes. Dat is natuurlijk prachtig – maar dat die routes er *liggen* wil niet zeggen dat je er daarna niets meer aan hoeft te *doen*. Daar moet je in *blijven* investeren!

Ik had het net al over al die belangen die gekoppeld zijn aan wandelen en fietsen. Dan weet je dat het zaak is om de recreant in die behoefte zoveel mogelijk te faciliteren. Dat het belangrijk is, dat de routes *op orde* zijn. Oók de wandel- en fietspaden, die daar de basis van vormen. Het moet allemaal toegankelijk zijn, goed bereikbaar, goed onderhouden en bewegwijzerd en, niet te vergeten, aantrekkelijk en veilig.

Op veel plaatsen schort daar nogal wat aan. We hebben dan wel een landsdekkend fietsknooppuntensysteem, maar de aansluitingen laten vaak te wensen over. *Verschillende bordjes, ontbrekende bordjes* – zo iets brengt fietsers gemakkelijk in verwarring. Ook het onderhoud is lang niet optimaal. Zeker in het landelijk gebied is er ruimte voor verbetering. Bovendien zijn veel fietspaden niet toegerust om de toegenomen drukte op te vangen. Daar hebben we tijdens het Fietscongres in maart van dit jaar ook al aandacht voor gevraagd.

Ook voor de wandelroutes liggen er uitdagingen. Die raken bij gebrek aan onderhoud gemakkelijk overwoekerd. We zien ook regelmatig, dat wandelaars bepaalde natuurgebieden niet meer in mogen. En een eenduidig knooppuntensysteem ontbreekt.

Het Rijk heeft de verantwoordelijkheid hiervoor doorgeschoven naar de provincies en gemeenten. Daar krijgen wandel- en fietsroutes niet overal dezelfde prioriteit. En een versnipperde aanpak leidt meestal niet tot de gewenste verbeteringen. Maar voor de recreant *eindigt* een route niet bij de provinciegrenzen. Die wil gewoon lekker dóór kunnen fietsen. Of wandelen. Die is gebaat bij regie!

Daar zou ik dan ook een lans voor willen breken. En dat geldt eigenlijk ook voor de Toeristische Overstappunten. Plekken waar de recreant naartoe kan rijden, waar hij de auto kan parkeren, een kop koffie kan drinken en kan instappen op een van die vele prachtige wandel- of fietsroutes.

Je hebt TOPs in allerlei soorten en maten. Er zijn zelfs TOPs waar je je boot kunt aanmeren. Maar de essentie is steeds hetzelfde: ze vormen een poort naar een mooi achterland.

Er komen gelukkig steeds meer TOPs. We hebben er bij de ANWB ook een paar geopend in de afgelopen jaren. Maar landsdekkend is het nog lang niet. En eenduidig óók niet. Dat komt de herkenbaarheid niet ten goede. Een gemiste kans, want TOPs zijn voor de recreant een uitkomst! En niet alleen voor de recreant, trouwens. Oók voor gemeente en provincie is het een mooi middel om de toeristenstromen te kanaliseren. Als je mensen uitnodigt om op daarvoor bestemde plekken te parkeren, voorkóm je parkeeroverlast elders en zorg je ervoor dat kwetsbare natuurgebieden worden ontzien.

Wat de ANWB betreft komen er dus nog veel meer TOPs. En die hoeven echt niet de hoofdprijs te kosten. Ik denk dat het goed is om bij de realisatie daarvan ook ondernemend Nederland aan te sluiten. Daarmee breng je alle belangen bij elkaar. Daar hebben we al prachtige voorbeelden van gezien!

Ook voor de TOPs geldt: hoe meer regie, hoe beter. Bij voorkeur vanuit de provincie. Dan komen ze veel beter van de grond. En het zorgt er ook voor, dat de eenduidigheid en herkenbaarheid worden geborgd. Dat maakt het ook gemakkelijker om erover te communiceren naar de recreant. Bijvoorbeeld via het Land van ANWB, de site met de leukste uitjes van Nederland. Alle TOPs in west-Nederland staan daar al op!

Dames en heren – investeren in goede recreatieve routenetwerken, met voldoende herkenbare instappunten, dient vele belangen. Je kunt er dan ook op allerlei manieren instaan. In de Randstad geeft de volksgezondheid misschien de doorslag, en in de Achterhoek de bedrijvigheid die je ermee genereert. Voor de ANWB zijn het de belangen van de leden.

Maar *hoe* je hier ook instaat, we hebben ook een *gezamenlijk* belang.

We zitten hier nu bij elkaar. Laten we die kans vooral pakken om kennis uit te wisselen en te bundelen ... en met elkaar in te zetten op onderhoud, zichtbaarheid en herkenbaarheid. En laten we elkaar ook in de toekomst hierin blijven opzoeken!

Samen kunnen we voor zorgen dat Nederland hét wandel- en fietsland bij uitstek *blijft!*

Ik wens u allemaal een goede en inspirerende bijeenkomst.